

KJAK

Tekin eru um samráðingarloysn

Erik Ludvigsen
Aalborg

I pásken 1956 mættast fólgu-lande i Rom, Tyskland, Frankrig, Italien, og de så-kaldte beneluxlande (Belgien, Nederlandene og Luxembourg) for at underskrive Romtraktaten, der er forløberen for den nuværende Lissabonkontrakt, hvor der er 2 hovedpunkter 1) at skabe et fællesmarked, fri bevægelighed af arbejdskraft og kapital inden for medlemslandenes indre

grænser. 2) at være garant for freden i Europa.

Det med garanti for fred, er for nuværende sat i spil af hændelserne i Ukraine. I den forbindelse er det vigtigt at gøre opmærksom, at den russiske præsident Gorbatsjov i 1990 sagde til den amerikanske præsident George Bush, at han var indforstået med, at DDR blev genforenet med Tyskland under den forudsætning, at Vesten holdt fingrene væk fra de lande, der grænsede op til Rusland. Europa har givet haft kendskab til denne henstilling.

EU lider, som mange andre organisationer, af volume-syge og har taget både Bulgarien og Rumænien i sin favn og tørster efter at lukke Ukraine ind, der er mere end villig. EU er så langt ude at køre, at de har støttet de ukrainske demonstrationer for at få væltet præsidenten Janakovitz, der ikke ønskede

sig ind i EU af forståelige grunde. Fjernet i strid med forfatningen, hvilket åbenbart ikke anfægter EU.

EU har således været med til at tirre den russiske bjørn (Putin), der så af frygt for, hvad der vil være følgen af den uro, der er skabt af Ukraine, er gået over grænsen for at sikre sig, at den lovlig anbragte store russiske flådehavn ikke falder i Ukraines hænder med NATO-s hjælp. Et Nato, der er nært forbundet med EU. PUTIN-s handling er klart i strid med folkeretten, men det er der så meget, der er.

EU har sin lod i disse tragiske hændelser og fremmer den skabte uro med vedtagelsen af sanktioner mod Rusland og i givet fald skærpede sanktioner, hvis Rusland ikke makker ret. Man overser risikoen for et sammenbrud af verdensøkonomien og det,

der er værre. Det man har opnået, det er at styrke PUTIN-s magt og skubbet et eftertragtet demokrati i Rusland langt ud i fremtiden. Det er også besynderligt at opleve, at EU gør enhver hykler rangen stridig ved at larme op om, at Rusland går over grænsen til Krimhalvøen, samtidig med, at EU sletter alle grænser mellem 28 medlemslande. Freden i Europa vil være i langt sikrere hænder i en demokratisk nationalstat. Demokratier holder sig fra krigspladser.

Hvorom alting er, så er der intet, der tyder på, at PUTIN vil spænde buen yderligere, selv om han militært styrker grænsen til Ukraine. Han er givet på det rene med for alt i verden at undgå en krigstilstand. Sammenligningen med Hitler holder ikke. Ingen tvivlede på, hvad Hitler var ude på. Det undrer mig meget, at

Arne Sloth Kristoffersen i Nordjyske(30/3) under overskriften "hjem til riget" mener, at der er mange lighedspunkter mellem Ukraine og datidens Tjekkosllovakiet. Heri tager han grundigt fejl. Alle vidste, at Hitler bevidst stiledede mod en verdenskrig med en annektering i 1938 af Østrig og Sudeterland, der hørte til Tjekkosllovakiet. Hvad angår Ukraine, så kom provokationen ikke fra PUTIN, men fra EU. Rent bortset fra, at både Putin og EU forbrød sig mod folkeretten. PUTIN ved at sætte sig på Krimhalvøen og EU medvirkende til at få Janakoviz frernet i strid med landets forfatning.

Der er tegn på en forhandlingsløsning. Der er for mig ingen tvivl om, at de implicerede parter krydser fingre for, at det vil lykkes. Risikoen for, at Ukraine ikke bliver tilfreds er vel til at bære.

Loysið posa-bandið

Føroya Pedagogfelag

Talufrælsið og skyldan at tala at atfinningarsomum viðurskiftum og umstøðum skal setast í háseti. Tað siga limirnir í Føroya Pedagogfelag í yvirlýsing, sum varð samtykt á aðalfundinum hjá felagnum á Hotel Føroyum í dag.

Yvirlýsing: Hetta seinasta árið hevur nógv fokus verið á leiklutin hjá alment settum starvsfólki – tað veri seg hjá kommunum ella hjá landinum – í almenna kjakinum.

Dømi eru um, at starvsfólk í Almannaverkinum hava kent tað soleiðis, at tey í ávísu málum hava kent seg hótt av ovastu leiðsluni, og hava fingið munnkurv.

Hetta er hent, eftir at starvsfólk alment hava gjørt vart við viðurskifti, tey ikki kunnu góðtaka, eftir at tey fyrst hava gjørt vart við seg hjá avvarandi leiðslu.

Ítøkiliga hevur tað snúð seg um sparringar og niðurraðfestingar, har avleiðingin hevur verið, at tænaustøðið mótvegis brúkarunum er vorðið so ringt, at starvsfólk ikki vildu leggja hvørki rygg ella navn til tað, og/ella at arbeiðsumstøðurnar eru vorðnar so mikið verri, at tað er fari um mark hjá starvsfólkunum.

Væl vitandi, at tað kann vera ógvuliga mótumikið at siga sína hugsan um arbeiðsviðurskifti og aðrar umstøður, serliga á smáum arbeiðsplássum, ella har tað er stutt millum starvsfólk og ovastu leiðslu, vissar Føroya Pedagogfelag sínar limir um, at tað altíð vil vera har og á allan hátt bakka upp, tá námsfrøðingar og hjálparfólk brúka sítt talufrælsi og røkja sína skyldu at vísa á óreglu-semi ella onnur ótolandi viðurskifti.

Meðan ávísir leiðandi politikarar ganga óvugtán veg og agitera fyri einum meira afturlatnum samfelag, og millum annað vilja skerja møguleikarnar at fáa alment innlit, so leggja námsfrøðingar og námsfrøðilig hjálparfólk dent á sín rætt og ikki minni skyldu, at siga sína meining um atfinningarsom viðurskifti á dagstovnum, serstovnum og alla aðra staðir, har limir í Føroya Pedagogfelag virka og starvast.

Soleiðis samtykt á aðalfundinum hjá Føroya Pedagogfelag 5. apríl 2014.

Kjakið um Eldraøkið er farið út av kós

Halldis Joensen
Forkvinna í Alzheimerfelagnum

Eldraøkið er blivin ein peningalig byrða. Tey eldru eru blivin ein stór byrða fyri okkara samfelag og tað sum verri er, "eingin vil eiga barnið".

Mín vón við útlekkingini av eldraðkinum var, at nú fóru vit at taka tað stóra takið og hyggja eldraðkið ígjøgnum og fáa veruliga lýst støðið, sum vit ynskja tað. Eitt sum vit mugu inn og hyggja meira uppá er, at komandi árin verður demensur ein avbjóðing fyri Føroyar, tí framskrivingar av hagtølunum vísa, at tað verða væl fleiri føroyingar við demensi, enn tað eru í dag. Avbjóðingin liggur í at fáa politisku skipanina, fakfólk og avvarðandi at

taka felags tøk á somu leið, soleiðis at skapast kunnu tey neyðugu korini fyri hesi fólk og her mugu tey politisku signalini verða meira greið.

Sum forkvinna í Alzheimerfelagnum, hugsi eg eisini um tey, ið hava sjúkuna demens, sum ikki klára at tosa fyri seg. Avvarðani sum skulu hesa stóru sorg og stórar menniskjaligar útfordringar ígjøgnum, eisini "á heilt ungum árum". Tey hava brúk fyri at vit (alment) taka hond um tey, bæði fagliga og við tí stóru sorg tey skulu ígjøgnum. Tey royna sum best at liva við, at persónsmenskan og lyndiseyðkenni hjá teirra kærur spakuliga verða niðurbrotin.

Hvussu vil tann eldri so liva sítt liv? Jú, tey droyma um eitt friðsælt liv við nærleika, kærleika og oman á strævið arbeiðsliv vilja tey at njóta tíðina við familju, góðari heilsu, sunnum økonomii, ein góðveðurs dag at skavast við eitthvørt, ella bara at njóta sólina og so tað mest umráðandi – um tann dagur kemur "at tey ikki klára seg sjálv", ynskja tey at teirra persónliga frælsi verður sýnt virðing.

Starvsfólk og leiðslur runt

Føroya land, hava arbeitt eldhugað seinastu árin inni á heimum, sambýlum og røktarheimum fyri at gera umstøðurnar meira virðuligar og heimligar, eisini hjá fólki við sjúkuni Demens og hevur hesin háttur fingið stórt hjartarúm. Okkara arbeiði snýr seg ikki um produktión, men um dygd í interaktiónini, at gleðast um tey smáu tingini og at geva stjórnumstundunum ans.

Lønin og gleðin hjá starvsfólkunum er stór, tá fruktirnar síggjast sum úrslit av góðum arbeiði og tað mest umráðandi "viljin er tilstaðar" innan starvsfólk og leiðslur. Almannaráðið og Kommunur hava víst hesi nýggju røktarheims-mentan virðing.

Arbeiðumhvørvið er ein áhaldandi tilgongd, ið krevur árvakin starvsfólk og leiðslur, ið við síni vitan og royndum eru før fyri at skapa lívd og framhaldandi góðar umstøður fyri hvørjum arbeiðsplássi sær.

Vit, ið arbeiða innan økið hava brúkt tíð uppá, at førleikamenna okkum til tær nýggju tíðinar, sum vit hava sæð tey seinastu árin, "at so nógv fólk fáa sjúkuna demens", vaksandi

ár aftaná ár. Sjálvt um WHO í 2012 kom út við eini ávaring og bað øll heimsins lond um leggja, ella brúka nógva orku í sjúkuna Demens.... hvussu stórir tørvurin er.

Tá tað er sagt, haldi eg at vit øll hava klára tað ótrúliga gott, heilt frá Vági til Klaksvíkar. Eg eri ihvørtfall stolt av hesum øki og av øllum eldsálinum, sum akkurat Føroyar hava fosta í hesum arbeiði.

Mín vón er at vit, ið eldhuga arbeiða innan eldraðkið/demensøkið, áhaldandi halda tí góðu kósina. At vit sleppa at halda áfram og at øll okkara politiska skipan hevur og vísir tað respekt, ið eg haldi at starvsfólk, leiðslur og tey, sum blíva rakt av sjúkuni demens og teirra familjur hava uppbörðið. Tí mugu vit í eina fagliga vitunarliga tilgongd, fyri at klára teir útfordringarnar, ið standa fyri framman.

Vit hava gjørt nógva framstig, men enn eru grázonir, sum vit eru noydd at hyggja uppá og eru tær væl lýstar í demensætlanini, sum bleiv handa í 2012. Ein grázonan fyri nøkrum árum síðani var, at vit bert høvdu røktarheim at velja í, alto

onki tilboð ímillum heimið og røktarheimið. Í dag hava vit nógva dagsentur og eru 1 til 2 tikin í nýslu hvørt ár tey seinastu árin, tað er rætti vegurin og skulu vit framhaldandi arbeiða ímótir at hjálpa meira ímillum heimið og røktarheimið.

Ein grázonan, sum eg meti verða næstan akut, eru avvarðandi ella "familjan sum er rakt". Undirritaði situr í einum bólki, sum ger eitt álit til landsstýrisfólkini, hettar álit skal verða liðugt í maj og lýsur væl, hvussu vit á bestan hátt fara inn í framtíðina við teimum avbjóðingum, sum demensurin krevur av okkum. Tað er nokk onki land í verðuni, ið hevur so nógva starvsfólk, sum eru fagliga so væl fyri (40 demenssamskipara) sum í Føroyum. Hesa avbjóðing klára vit, um viljin er tilstaðar.

Abraham Lincoln segði nakað soleiðis: "Det er ikke mængden af år i dit liv, der tæller - det er mængden af liv i dine år".

Ein livandi góðan dag - hóast demens.